

Bölüm 12

KURUMSALLAŞMA KURAMI BAĞLAMINDA BİR YEREL YÖNETİM YAPILARI KARŞILAŞTIRMASI: HOLLANDA VE TÜRKİYE ÖRNEĞİ

Volkan GÖÇÖĞLU¹

GİRİŞ

Hollanda 41.528 km² yüz ölçümü ve 17,3 milyon nüfusu ile Avrupa'nın en küçük fakat yüz ölçümüne oranla nüfus yoğunluğu en yüksek ülkelerinden biridir. 2018 yılı verilerine göre ülke nüfusunun 404 bin 459'unu oluşturan Türkler, Hollanda'da yabancı kökenli nüfusu en fazla olan grubun başında gelmektedir. Ülkenin üniter bir devlet yapısına sahip olmasının yanı sıra yerel yönetimlerine oldukça fazla görev ve yetki vermesi, ülkenin yerel yönetim yapısını Türkiye karşılaştırması için dikkat çekici kılmaktadır. Türkiye'de yerel yönetimlerin özerkliği tartışmaları günümüzde de yoğun olarak devam etmektedir. Bu nedenle, hem üniter devlet yapısını koruyan hem de yerel yönetimlerine geniş yetki ve sorumluluklar veren Hollanda ile benzer özellikler gösteren Türkiye'yi genel hatlarıyla karşılaştırmak, uygulamadaki farklılıkları ve benzeşmelerin yanı sıra iyi pratikleri görebilmek adına faydalı olacaktır.

Yerel yönetimler, salt mekanik bir yapı değildir ve yönetimlerin içerisinde birleştirici unsur olan ortak inanışlar ve değerler vardır. Kültür de söz konusu inanış ve değerleri bir buket halinde tutan yapıdır (Zucker, 1977; Meyer & Rowan, 1977). Bu unsurlar örgütün kurumsallaşma sürecinde birincil etkidirler. Örgütün, kurucu unsuru olan insanların daha üstünde, sembollerle, kültürel betiklerle, akılsal modellerle, kültür ve tarihin güçlendirdiği sosyal düzen ve kısıtlı örgüt tercihlerinin bir toplamı (Göçöğlü, 2015: 487) olarak gören kurumsallaşma kuramı, örgütlerin, dolayısıyla yönetim yapılarının kurumsallaşma ve meşruiyet sağlama sürecindeki değişimlerini ve geldikleri son biçimleri konu almaktadır. Bu çalışma açıklanan iki ülkenin yerel yönetimlerini ilgili literatür ve dokümanlar doğrultusunda analiz etmekte, yönetimlerdeki benzer ve farklı yönleri, iyi pratikleri belirleyerek kurumsallaşma kuramı bağlamında ele almaktadır. Bu doğrul-

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Dinar Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, volkangocoglu@gmail.com

nelik farklılıklar genel ve yüzeysel şekilde, Kurumsallaşma Kuramı bağlamında ele alınmıştır. Somut ve örneklere dayalı yönetim farklılıkları, yönetim yapılarına ve anlayışlarına yön veren bir kuram içerisinde yorumlanarak, kuram ve uygulama arasındaki ilişki irdelenmeye çalışılmıştır. Dolayısıyla bu çalışma söz konusu iki ülke yerel yönetimlerini daha spesifik bir şekilde ele alan farklı akademik çalışmalarla geliştirilebilecektir. Bu doğrultuda, ülkelerin yerel yönetimler yapıları ya da yerel yönetim uygulamalarını daha odak başlıklar altında, daha geniş açıyla analiz eden ampirik ve yorumsamacı çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

KAYNAKLAR

1. Aykaç, B. (1999). Türkiye'de Kamu Yönetiminin Küçültülmesi, Yerel Yönetimler ve Yerel Demokrasinin Amaçları. *Gazi Üniversitesi İ.İ.B.F Dergisi*, 1 (1), 1-12.
2. Backes, C. W., & van der Woude, W. (2013). The Netherlands - Local authorities in the Polder - Dutch municipalities and provinces. C. Panara, & M. Varney (Ed.), *Local Government in Europe. The 'fourth' level in the EU multilayered system of governance* içinde (231-254). London and New York: Routledge/Taylor & Francis Group.
3. Barley, S. R., ve Tolbert, P. S. (1997). Institutionalization and structuration: Studying the links between action and institution. *Organization Studies*, 18 (1), 93-117.
4. Belediye Kanunu. (2005). *Belediye Kanunu*. (12.06.2019, <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5393.pdf>)
5. Berger P. L. & Luckmann, T. (1967). *The Social Construction of Reality. Treatise in the Sociology of Knowledge*. Garden City, N. Y: Penguin, Harmondsworth Original: Doubleday.
6. Burrell, G. & Morgan, G. (1979). *Sociological Paradigms and Organizational Analysis*. New Hampshire: Heineman.
7. Civelek, İ. G. (1992). Hollanda Kamu Yönetiminde Belediyeler (Hollanda Belediyeler Birliği Yayınından Çeviri). *Türk İdare Dergisi*, 64 (397), 169-186.
8. DiMaggio, P. J., & Powell, W. W. (1991). Introduction. W. W. Powell, ve P. J. DiMaggio (Ed.), *The New Institutionalism in Organizational Analysis* içinde (1-38). Chicago: University of Chicago Press Analysis.
9. Eryılmaz, B. (2002). *Kamu Yönetimi*, İstanbul: Erkan Matbaası.
10. Eryılmaz, B. (2011). *Kamu Yönetimi*, Ankara: Okutman Yayıncılık.
11. Eryılmaz, B. (2017). *Kamu Yönetimi: Düşünceler - Yapılar - Fonksiyonlar - Politikalar*. Umutepe Yayınları.
12. Göçoğlu, V. (2015). Türkiye'de Cumhuriyetin İlanından Sonra Gerçekleştirilen Çeşitli Kamu Yönetimi Reform Çabalarının Kurumsallaşma Kuramı Bağlamında Değerlendirilmesi. *Akademik Bakış Dergisi*, 48, 483-504.
13. Gökçe, A. F. (2014). Türkiye'de Kamu Yönetiminin Örgütlenmesi (Merkezden Yönetim). Yüksel Koçak (Ed.), *Kamu Yönetimi* içinde. Ankara: Merdiven Yayınları.
14. Gözübüyük, A. (2008). *Türkiye'nin Yönetim Yapısı*. Ankara: Turhan Kitabevi.
15. Günday, M.(2017). *İdare Hukuku*. Ankara: İmaj Yayınevi.
16. Hendriks, F. & Tops, P. (1999). Between Democracy And Efficiency: Trends In Local Government Reform In The Netherlands And Germany. *Public Administration*, 77 (1), 133-153.
17. İl İdaresi Kanunu. (1949). *İl İdaresi Kanunu*. (12.06.2019, <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=1.3.5442&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=>)
18. İl Özel İdaresi Kanunu. (2005). *İl Özel İdaresi Kanunu*. (12.06.2019, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2005/03/20050304-1.htm>)
19. Jacobs, B. (2000). *Strategy and Partnership in Cities and Regions: Economic Development and Urban Regeneration in Pittsburg, Birmingham and Rotterdam*. London: Palgrave Macmillian.

Maliye ve Kamu Yönetimi Araştırmaları

20. Karkın, N. (2013). Hollanda Yönetel Düzeninde Yerel Yönetimler. M. Okçu & Özgür, H. (Ed.), *Dünyada Yerel Yönetimler Örnekler-Uygulamalar*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
21. Kavruk, H. (2004). *Köy ve Mahalle: Yerleşim ve Yönetim Birimi*. Ankara: Odak Yayın Evi.
22. Leblebici, Doğan N. ,(2008). Örgüt Kuramının Temelleri. *Cumhuriyet Üniversitesi İİBF Dergisi*, 9, 111-129.
23. Meyer, J., and Rowan, B. (1977). Institutionalized Organizations: Formal Structure as Myth and Ceremony. *American Journal of Sociology*, 83, 340-363.
24. Netherlands. (2009). Population Dynamics; month and year. (11.06.2019, <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/en/dataset/83474ENG/table>)
25. OECD. (2001). *Cities and Citizens: Improving Metropolitan Governance*, Paris.
26. Önder, Ö. (2005). Hollanda Yerel Yönetimleri. *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 14 (2), 35-63.
27. Selznick, P. (1948). Foundations of the Theory of Organization. *American Sociological Review*, 13, (1), 25-35.
28. Selznick, P. (1957). *Leadership in administration: A sociological interpretation*. Evanston, IL: Row Peterson.
29. Selznick, P. (1996). Institutionalism 'Old' and 'New'. *Administrative Science Quarterly*, 41 (2): 270-277.
30. Snape, S. (1995). Contracting out local government services in Western Europe: Lessons from the Netherlands. *Local Government Studies*, 21 (4), 642-658.
31. Şarbak, Z. (2017). *Türkiye'de Yerel Yönetimler*. Ankara: Türkiye Belediyeler Birliği Yayını.
32. The Constitution of the Kingdom of the Netherlands. (2002). *The Constitution*. (11.06.2019, <https://www.rechtspraak.nl/SiteCollectionDocuments/Constitution-NL.pdf>).
33. Tops, W. ve Depla P.(1994), Local Politics in the Netherlands: Citizens' Views and Strategies for Modernisation. *Local Government Studies*, 20 (1), Spring.
34. Tortop, N., Aykaç, B., Yayman, H. & Özer, M. A. (2006). *Mahalli İdareler*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
35. Ulusoy, A. & Akdemir, T. (2009). Yerel Yönetimler ve Mali Özerklik: Türkiye ve OECD Ülkelerinin Karşılaştırmalı Analizi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12 (21), 259-287.
36. Ulusoy, A. & Akdemir, T. (2012). *Mahalli İdareler*. Ankara: Seçkin Yayınları.
37. Üstünişik, B. (1992). *Bazı Ülkelerde Yerel Yönetim Modelleri*. Ankara: DPT Sosyal Planlama Gn. Md.lüğü Planlama Dairesi.
38. VNG (2019). *The Netherlands*. (13.06.2019, <https://www.vng-international.nl/>)
39. Yazıcıoğlu, R. (1992). Yönetim Sistemimizin Yeniden Düzenlenmesi. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 1 (2), 15-26.
40. Yılmaz, S. ve Beriş, Y. (2006). Yönetimlerarası Mali Transferler: Teorik Çerçeve ve Türkiye uygulaması. Güner, A. Ve Yılmaz, S. (Ed.), *Mali Yerelleşme Teori ve Uygulama Üzerine Yazılar* içinde (95-119). İstanbul: Güncel Yayıncılık.
41. Zucker, L. (1977). The Role of Institutionalization in Cultural Persistence. *Am Sociol Rev*, 42 (5), 726-743.